

## Editorial

# Itinerantní skupiny na území Československa a České republiky jako předmět současného etnologického zájmu

Jak již z názvu tohoto monotematického čísla vyplývá, je tento svazek časopisu *Studia Ethnologica Pragensia* věnován problematice kočovnictví v Československu a České republice, tj. v období zhruba od rozpadu Rakousko-Uherské monarchie po současnost. Lidé neusedlí, nebo také tzv. itineranti, jak jsou dnes častěji nazýváni, nebyli v minulosti předmětem systematictějšího zájmu etnologie, ale spíše bezpečnostních složek, což se projevuje mj. též absencí textů z akademického prostředí zabývajících se touto tematikou. V současné době, a to i přispěním sociální a kulturní antropologie, která se v devadesátých letech minulého století začíná rozvíjet i v tehdejší Československu, se zájem o tyto víceméně marginální populace začíná odrážet především v pracích studentů společenských a humanitních oborů. Někteří z nich jsou i autory příspěvků v tomto čísle.

Úvodní studie *Markéty Skočovské* vychází z terénního výzkumu, který autorka realizovala v letech 2009 až 2010. Skočovská se v příspěvku soustředí především na vymezení symbolické hranice mezi tzv. světskými a majoritní populací. Sociolingvisticky orientovaný příspěvek *Reného Starhona* se zabývá mluvou tzv. světských a na základě zpráv a novinových článků odhaluje okolnosti vzniku prvního slovníčku světské hantýrky v kontextu sociolingvistiky třicátých let minulého století. *Hanka Tlamsová* se ve své studii zabývá volbou křestních jmen a problematikou příjmení lidí “světem jdoucích” a zároveň se zamýšlí nad tím, co příjmení pro tyto lidi vůbec znamenalo. Článek *Marka Jakoubka* připomíná klíčovou osobnost tuzemské lingvistiky orientované romistiky Jiřího Lípy a jeho účast na projektu probíhajícího pod záštitou National Geographic Society. Součástí textu jsou i úryvky z rukopisu, jehož autorem je český Sint Václav Weinrich, který prožil dětství v kočovné skupině svých příbuzných. Sedentarizaci slovenských kočovných Romů a dopadem zákona č. 74/1958 o trvalém usídlení kočujících osob se zabývá studie slovenského badatele *Rastislava Pivoně*. Esej *Tomáše Maška* je zamyšlením nad současným fenoménem poličních hudebních performerů a jejich ekonomických strategií. “Ekonomie přežití” a profesní transformace je i leitmotivem rozhovoru *Josefa Kubáta* s představitelem jednoho z neznámějších českých cirkusů — Jo-Joo.

Monotematické číslo *Kočovníci v Československu a České republice* věnujeme památce Jiřího Lípy (12. 12. 1928 — 24. 12. 2020).